

Til beslutningsforslag nr. B 105. Betænkning afgivet af Europaudvalget den 10. maj 2001

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om tiltrædelse af aftale om handel, udvikling og samarbejde mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Den Sydafrikanske Republik på den anden side

[af udenrigsministeren (Mogens Lykketoft)]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 1. februar 2001 og var til 1. behandling den 20. februar 2001. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Europaudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 3 møder.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 4 spørgsmål til udenrigsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (S, V, KF, SF, DF, CD og RV) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Årsagen til, at Enhedslisten indstiller beslutningsforslaget til forkastelse, skyldes alene den del af aftalen, som vedrører handel og handelsrelaterede emner. Hvad handelsliberaliseringerne mellem Sydafrika og EU angår, er det Enhedslistens opfattelse, at aftalen er asymmetrisk til EU's fordel. Ifølge de oplysninger, Enhedslisten

ligger inde med, skal EU ganske vist skære procentuelt mest ned på todsatserne en række steder, men denne måde at beregne symmetrien på tager ikke højde for, at Sydafrika har de højeste todsatser som udgangspunkt. Både hvad angår industrivarer og landbrugsvarer, har EU ifølge Enhedslisten skaffet sig større fordele end Sydafrika. Det skal bemærkes, at Enhedslisten ikke betragter handelsliberaliseringer som et spil med kun vindere og gevinster, men ofte også med tabere. Taberne vil især være at finde i det sydlige Afrika.

Enhedslisten har i løbet af debatten om aftalen rejst spørgsmålet om intellektuel ejendomsret. Enhedslisten fremhæver, at i afrikansk sammenhæng er særligt spørgsmålet om patent på medicin og patent på liv (herunder bioteknologiske opfindelser) alvorlige stridsspørgsmål. Som aftalen foreligger, forpligter parterne sig på et patentbeskyttelsesniveau, som mindst lever op til den eksisterende TRIPS-aftale. Præcis hvad denne formulering vil betyde, er desværre uklart også efter ministerens besvarelse af spørgsmål 1 og 2. I svaret på spørgsmål 1 gentager ministeren i øvrigt en tolkning af TRIPS-aftalens artikel 31 (b) om national katastrofetilstand (fra det engelske »national emergency«), som Enhedslisten desværre ikke finder dækning for.

Samlet set kan Enhedslisten ikke se artikel 46 som andet end EU's forsøg på så vidt muligt at gennemtrumfe sin uforsonlige holdning til afgørende spørgsmål vedrørende intellektuel ejendomsret over for Sydafrika.

Endelig finder Enhedslisten anledning til at kommentere ministerens svar på spørgsmål 3. Dette indledes med sympatiske ord om aftalens formål. Målsætningen med aftalen er ifølge svaret bl.a. »... at fremme det regionale samarbejde og den økonomiske integration i det sydlige Afrika og derigennem at bidrage til en harmonisk og bæredygtig udvikling«. Enhedslisten mener, at såfremt aftalen ikke ligefrem kan komme til at blokere for regional integration, så vil integrationen kunne give alvorlige økonomiske problemer for Botswana, Lesotho, Namibia og Swaziland. Enhedslisten fremhæver tre forhold. For det første skal producenter i BLNS-landene konkurrere på det sydafrikanske marked med varer fra EU, f.eks. støttede landbrugsvarer. For det andet skal BLNS-landene i højere grad konkurrere med sydafrikanske varer på EU-marke-

det. Og sidst, men ikke mindst, er der ifølge Enhedslistens oplysninger en alvorlig risiko for et betragteligt fald i statslige indtægter. Det skyldes, at BLNS-landene i dag får mellem 20 og 40 pct. af deres indtægter fra det Sydlige Afrikas Toldunion (SACU). Ifølge en undersøgelse fra Institute for Development Studies/Botswana Institute for Development Policy vil toldindtægterne fra SACU falde med 31 pct. som en følge af nærværende aftales iværksættelse. Dette finder Enhedslisten er dybt bekymrende og finder samlet set anledning til at frygte, at aftalen vil fremme den regionale polarisering frem for en harmonisk regional integration.

Kristeligt Folkeparti og Demokratisk Folkeparti var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Claus Larsen-Jensen (S) fmd. Niels Bloch Jespersen (S) Klaus Hækkerup (S) Per Kaalund (S)

Jens Peter Verner sen (S) Anne Baastrup (SF) Susanne Clemensen (CD)

Elisabeth Arnold (RV) nfmd. Keld Albrechtsen (EL) Charlotte Antonsen (V) Eva Kjer Hansen (V)

Svend Erik Hovmand (V) Jens Kirk (V) Lene Espersen (KF) Henning Grove (KF)

Kristian Thulesen Dahl (DF) Knud Erik Kirkegaard (KF)

Kristeligt Folkeparti og Demokratisk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Socialdemokratiet (S)	64 *	Det Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43 *	Enhedslisten (EL)	5
Det Konservative Folkeparti (KF)	17 **	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Socialistisk Folkeparti (SF)	13	Demokratisk Folkeparti (DMF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Valgt på Færøerne (FÆR)	1
Centrum-Demokraterne (CD)	8	Uden for partierne (UP)	6

* Heraf 1 medlem valgt i Grønland

** Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende B 105

Bilagsnr.	Titel
1	Åbning for spørgsmål
2	Spm. 1, om aftalen vil hindre Sydafrika i at indføre regler på medicinområdet iht. TRIPS-aftalen, til udenrigsministeren Spm. 2 om lempelser af internationale regler om patenter iht. TRIPS-aftalen, til udenrigsministeren Spm. 3 om en vurdering af aftalens betydning for Sydafrikas nabolande, til udenrigsministeren Spm. 4 om aftalens betydning i forbindelse med forhandlingerne om GATS i WTO, til udenrigsministeren
3	Svar på spm. 1, om aftalen vil hindre Sydafrika i at indføre regler på medicinområdet iht. TRIPS-aftalen, fra udenrigsministeren Svar på spm. 2 om lempelser af internationale regler om patenter iht. TRIPS-aftalen, fra udenrigsministeren Svar på spm. 3 om en vurdering af aftalens betydning for Sydafrikas nabolande, fra udenrigsministeren Svar på spm. 4 om aftalens betydning i forbindelse med forhandlingerne om GATS i WTO, fra udenrigsministeren
4	Tidsplan for udvalgets behandling af beslutningsforslaget
5	1. udkast til betænkning
6	2. udkast til betænkning